

Rom 8, 29

29: For dem som han kjente på forhånd, dem har han også forutbestemt til å bli likedannet med sin Sønnns bilde, for at han skulle være den førstefødte blant mange brødre.

"kjente på forhånd". Her har vi den formuleringen som gjør at denne teksten ikke gir noe som helst grunnlag for den oppfatningen at Gud, uten hensyn til hvordan menneskene tok imot kallet, på forhånd selv skulle ha bestemt hvem som skulle bli frelst eller ikke. En slik oppfatning stemmer jo heller ikke godt med at Gud sender ut sitt generelle kall til menneskene, og stiller dem til ansvar om de forkaster kallet. Måtte Gud bevare oss mot å gå med slike tanker om Gud! Nei, sier apostelen, "dem som han kjente på forhånd, dem har han også forutbestemt til å bli likedannet med sin Sønnns bilde". Johannes sier: "Jesus visste fra begynnelsen hvem det var som ikke trodde" - og dermed også hvem som derimot kom til troen. Disse har han da også allerede sett fullkomment frelst i himmelen, og derfor allerede skrevet dem inn i sin bok som sine, elsket dem og bestemt dem for sin evige frelse. Dette er det Paulus vil tale til oss.

Uttrykket "kjente på forhånd", eller visste på forhånd, kan her aldri bety det samme som utsett, utkåret eller forutbestemt. Ordet "proginoskein" kan ikke bety noe annet enn vite/kjenne på forhånd. Dessuten sier det seg selv at Paulus i denne sammenhengen ikke kunne bruke to forskjellige ord i én og samme mening. Da skulle i tilfelle betydningen være: "Dem han har forutbestemt, dem har han også forutbestemt". I hele den kjeden av Guds nådehandlinger som forekommer her i v. 29-30, ser vi ikke noen slik sammenblanding av meninger. Hvert ledd i kjeden har sin spesielle betydning, altså "forut bestemt", "kalt", "rettferdiggjort" og "herliggjort". Og så skulle apostelen her plutselig ha to forskjellige ord som skulle ha samme betydning? Noe slikt er ikke mulig! Uttrykket "kjente på forhånd" betyr altså, som vi allerede har påpekt, bare at Gud i sin evige allvitenskap på forhånd visste hvem som kom til å ta imot (annamme) nåden, og følge den. Disse har han derfor også allerede "forutbestemt til å bli likedannet med sin Sønnns bilde".

Om så vår svake og forblindede fornuft ikke kan fatte forholdet mellom Guds forutviten og Guds arbeide med å frelse oss, som også gjelder andre hemmeligheter i Guds vesen, må vi likevel bare bøye oss for det guddommelige ordet. Ikke bare for dette uttrykket "kjente på forhånd", men for hele den guddommelige åpenbarelsen, som over alt lærer oss at Gud, overensstemmende med sin lov og rettvishet, skal holde mennesket selv ansvarlig for om de ikke blir frelst. Men hvordan skulle en hellig Gud, som ikke morer seg eller leker, kunne gi mennesket selv skylden, hvis han selv hadde avgjort på forhånd hvem som skulle bli frelst - uten å ta noe som helst hensyn til hvordan menneskene forholdt seg til det -?

Slike feilaktige tanker kan enkelte få, bare fordi vi ikke er i stand til å fatte grensene mellom menneskets ånd og Guds Ånds virksomhet i sjelen. La oss bare tenke grundig over Kristi egne ord om at: "Ingen kan komme til meg uten at Faderen, som har sendt meg, drar ham". Og: "Uten meg kan dere slett ikke gjøre noen ting". Men han sier aldri. "Selv med meg kan dere intet gjøre", "selv når Faderen drar, kan ingen komme til meg" osv. Nei, han sier uttrykkelig at akkurat da, når de ble innbudt til gjestebud, da oppstod den store forskjellen. Noen tok imot innbydelsen, mens andre bare avviste den. Og det var akkurat da, når de bare avviste innbydelsen/kallet, at dommen falt: "De skal ikke få ta del i festmåltidet mitt". Og når Kristus gråter over Jerusalem sier han: "Hvor ofte ville jeg ikke samle sammen dine barn osv., men dere ville ikke". Dette sier altså Herren: Jeg ville, men dere ville ikke! Han sier ikke at han ikke har villet - med tanke på alle. Som vi allerede har sagt: Selv om vi ikke forstår alt i disse hemmelighetene, må vi likevel bøye oss for de åpenbare, klare ordene, og la disse avgjøre over det som er mindre klart (Rom 12: 6).

Men selv om vi holder klart for oss at utvelgelsen grunner seg på Guds forutviten, og ikke på en helt vilkårlig utvelgelse, så kan en likevel gjøre seg selv ulykkelig gjennom et feilaktig bruk av denne læren. Det er en vekkende og dyspsindig tanke at Gud allerede har sett og vet om jeg skal tilbringe evigheten i himmelen eller i evig pine. Men selv denne sannheten kan misbrukes, så den kan skade sjelene. Den kjødelige lettsindigheten sier: "Hvis Gud allerede har sett at jeg blir frelst, så må jeg jo bli det!" Og slik slår han Guds formaning til omvendelse fra seg. Men en anfektet sjel kan fordype seg så sterkt i Guds hemmelige forutviten, at han hindres i å lytte til Guds åpenbare tale. Slik kan den uhyggelige sjelefienden forvirre sinnene våre. Den som ikke bevisst vil gå til grunne, må derfor ta seg i vare i tide. Å fordype seg i hva Gud på forhånd vet om alle mennesker, som er en hemmelighet for oss mennesker, likner på en som sover, og gjør en veldig innsats i søvne. Han oppnår ikke mer med dette enn å bli utmattet. I et så alvorlig spørsmål som sjelens frelse, må vi ikke lettsindig begynne å tenke i baner som passer oss. Men alvorlig høre og ta imot det Gud har talt til oss.

Pass derfor på at du følger den rekkefølgen dette brevet lærer oss: Først lærer å kjenne vår fortapte tilstand under synden. Deretter hørsammar (hører og tar til oss) ordet om hvordan vi ble frelst gjennom Kristus. Og så begynner å tro på ham. Det er dette de sju første kapitlene lærer oss.

Selv om du senere opplever striden med kjødet, lidelsene og anfektelsen, og gjennom dette blir kraftig tuktet og nedbrutt, så du bare kjenner på svakhet og tvil, skal du nok da finne en stor trøst i Guds evige utvelgelse. Dette vi taler om her og i de to neste kapitlene; trøsten i at hvor forferdelige stormene enn er, som kommer over oss, hvor elendige og svake vi enn opplever vi er, hvor elendig og tilintetgjort vår kristendom enn må synes å være, - så står det urokkelig fast at vår store Gud, uansett alt dette, har besluttet å føre alle som holder seg til Sønnen, lykkelig gjennom. For det er i ham vi er utvalgt. "Den som har Sønnen, har livet". Og disse har han kjent på forhånd, har elsket og "forutbestemt til å bli likedannet med sin Sønns bilde, for at han skulle være den førstefødte blant mange brødre". Men når vi i neste vers kommer til ordene: "dem har han også herliggjort", vil vi komme nærmere inn på hva de siste ordene i dette verset taler til oss. Nå er Paulus opptatt med å skildre nådens orden, og forsetter slik: